

Ceskoslovenský týdeník - Evropské vydání Tschechoslovakische Wochenzeitung - Europäische Ausgabe

AMERICKÉ LISTY: Vychází každý pátek • Vydává a tiskne: Universum
Sokol Publ. • Vedoucí redaktor: Josef Martínek • Evropský redaktor:
Miroslav Fišera • Adresa redakce: AL, Postfach 3, 8027 Zürich
Roční předplatné S. Fr. 50.00.

AMERICKÉ LISTY: Erscheint jeden Freitag • Herausgeber: Universum
Sokol. Publ. Chefredakteur: Josef Martínek • Redakteur für Europa:
Miroslav Fišera • Anschrift der Redaktion: AL, Postfach 3,
8027 Zürich • Abonnement: S. Fr. 50.00 (jährlich).

GREGRÜNDET 1874 (New Yorkské Listy) • MONTAG, den, 30. SEPTEMBER 1974 • POSTFACH, 3 8027 ZÜRICH, (SCHEWEIZ) Nr. 39. • PREIS S. FR. 1.00

11.000 pochoduje do Prčic

Ústřední agitační oddělení bude mít asi brzy zase práci: bude třeba vymyslet heslo — kterým by se dalo vhodně pobízet občanstvo k ještě většímu a k ještě uvědomělejšímu úsilí při úspěšném budování . . . a tak dále — jak to všichni dobře znají. Důvod: jak oznámil generální tajemník ÚV KSČ v jedné brněnské továrně — v srpnu (jak ukazují čísla o plnění plánu) — „se nějak moc dovolenkařoval“ a „přešlapovalo na místě“, takže — to stále hovoří Gustav Husák — „bude to třeba v dalších měsících dohánět“.

Je zvláštní, že přes všechno agitační úsilí, které v Československu vyvíjí už po desítky let početná armáda profesionálních a slušně za to placených pobízečů, přes obrovské množství nejrůznějších hesel, jež byla za ta léta vymyšlena a opět uložena do archivů, přes všechny tyto nákladné podniky se — tak nějak — nepodařilo ponouknout masu k setrvalejší snaze ona hesla naplnit činem. A přitom bylo takových výzev — a to nejen v oblasti výrobní, ale všude, kam se člověk vrtl — habaděj.

Tak se například v jedné době mocně propagovala akce za získání odznaku „Připraven k práci a obraně vlasti!“, ve stručné řeči agitátorů — „PPOV“. Obsahem akce bylo samozřejmě na prvním místě politické školení o tom, čím se socialistická vlast liší od jiných vlastí a proti komu všemu je nutno být tak či oňak bdělý a ostrážitý — či — jak si agitovaný lid ruče obměnil: „ostružinatý“. Čímž se mírně naráželo na druhou část programu oné akce, která spočívala ve sportovních a turistických výkonech. Školáci občas podmínky odznaku plnili rádi, neb se přitom (jak je školákům vlastní

všude na světě) ochotně ušli z matiky. Dospěli — jak z obměny hesla patrně — použili pobytu v přírodě ke sběru lesních a jiných plodů, a příslušné organizace vykazaly, kolik že lidí se právě jejich prostřednictvím zúčastnilo centrálně řízené akce. Obvykle to dopadlo tak, že bylo získáno dvakrát tolik odznaků, než má dodnes celá republika obyvatel.

Z hesel takzvaně výrobních zaujalo v poslední době jiné, leč opět v rozkazovacím způsobu. Zní: „Překonej sám sebe a vytrvej!“ Psychologové by mohli obsírněji vysvětlit podtext takového sloganu. O podstatě pracovní atmosféry musí nepochybně svědčit, je-li nutno lidem domlouvat, aby v zájmu plnění plánu a tedy při výkonu svých běžných pracovních úkonů překonali sami sebe. A navíc: ne jednorázově, ale aby to všechno aspoň ještě nějakou dobu vydrželi. Když už se pak dostanou z dosahu citované pobídky, zmocní se jich jiná, stručná (a popravdě — jak už se také ze strany skálních soudruhů ozvalo — trochu „západnická“): totiž „Bud' fit!“ Ale to už je zase ona oblast, kde se s heslem dá tvořivě nakládat a kde ho lze naplnit (při dobré vůli a kondici) i obsahem velice — aby se tak řeklo — koedukačně přitažlivým.

Anebo se vymyslí dílčí, leč atraktivní akce, podobající se tak trochu happeningu; a úředně schválený, státem podpořený happening je záležitostí mimořádně vzrušující. Jednou takovou akcí je — dnes už tradiční masový pochod na trati Praha-Prčice. Nejdříve to byl výlet nepříliš velké skupiny osob, které si chtěly na delší štrece zapochodovat — neb je to zdravé a člověku především městskému to jen prospěje. Ale udaný cíl — patrně podporován dobou a jejími okolnostmi — přitahoval každým rokem větší počet pilných turistů. A tak se stalo, že letos šlo do Prčic na 11.000 lidí. A vyprávějí o celé věci tak pouťavě, že se nabízí otázka, zda

JEDNAT SPOLEČNĚ

Projev nového amerického prezidenta ve Valném shromáždění Spojených národů byl pozoruhodný především proto, že to bylo první veřejné vystoupení Geralda Forda na světové diplomatické scéně, a zároveň potvrzení významu, jaký Spojené státy i nadále přikládají světové organizaci. Nikdo zajiště neočekával, že prezident Ford překvapí Spojené národy vyhlášením nějakých změn v americké zahraniční politice nebo novými formulacemi politických cílů a priorit. Fordova řeč byla v podstatě potvrzením kontinuity americké politiky a výzvou ke spolupráci všech při budování spravedlivého míru.

„Příliš často v historii měly národy jedinou volbu: být buď kladivem nebo kováčlinou; buď udeřit nebo být udeřen,“ řekl prezident Ford.

„Dnes je před námi nová možnost — vybudovat, ve shodě s ostatními, strukturu mezinárodní spolupráce. To je cesta, kterou si zvolily Spojené státy.“

A pokud jde o konkrétní rysy této struktury, prezident Ford — „jménem amerického lidu“, jak řekl — zdůraznil tyto hlavní body: zavázali jsme se usilovat o svět, ve kterém je více míru, více stability a více spolupráce. Jsme sice odhodláni nedat se nikdy přemoci ve zkoušce síly, ale svou sílu věnujeme tomu, co je nejlepší. A v nukleárním věku neexistuje žádná rozumná alternativa než porozumění o vzájemné zdrženlivosti mezi Spojenými státy a Sovětským svazem, dvěma státy, které mají moc zničit lidstvo. „Budeme podporovat svazky partnerství se svými tradičními přáteli a spojenci v celém

světě . . . Takové svazky nepřekážejí mírovému úsilí — naopak je podporují.“

„Budeme vyhledávat a rozšiřovat vztahy se starými protivníky. Například naše nové dorozumění s Čínskou lidovou republikou nejlépe slouží cílům obou národů i zájmům celého světa.“

„Budeme se snažit hojit staré rány, znovu otevřené nedávnými konflikty na Cypru, na Středním východě a v Indonésii. Mír nemůže být vnačen zvenčí, ale učiníme vše, co je v našich silách — abychom pomohli jej dosáhnout.“ „Budeme dále usilovat o spravedlnost, rovnost a svobodu. Poslední události v Africe jsou vítaným znamením konce kolonialismu. Počinání, které mohlo být správné v éře závislosti, musí ustoupit novým povinnostem v éře, kdy všichni zá-

(Pokrač. na str. 2)

Spiknutí v Jugoslávii

Když jugoslávský prezident Tito promluvil na politickém aktivu v Jesenicích, tedy ve slovinském průmyslovém středisku na rakouských hranicích, přinesl o tom už odpoledne bělehradský rozhlas obsírnou zprávu. Byla to však zpráva neúplná. Tito byl v ní sice citován, že se i po 10. sjezdu Svazu komunistů Jugoslávie pokoušejí některé kruhy o frakční činnost, ale hned příští větou začala prakticky bez přechodu obsáhlá hospodářská pasáž z projevu jugoslávského prezidenta, Zjevnou mezeru

v této zprávě vyplnila verze, kterou uveřejnila tisková kancelář TANJUG v nočních hodinách. Této verzi přisuzovala britská agentura REUTERS účinek bomby. Svět se totiž dočkal z Titových úst potvrzení informací nejrůznějších západních sdělovacích prostředků, že v Jugoslávii došlo k zákroku proti skupině, která se snažila organizovat jakési hnutí či zárodek strany v sovětské linii a proti domácímu Svazu komunistů. Skutečnost, že nevyšlo žádné dementi jugoslávských úředních míst — vedla záhy i nejzdrženlivější komentátory k úsudku, že informace obsahují při nejmenším zrunko pravdy, jak napsal na příklad západoněmecký deník Stuttgarter Zeitung. Ukázalo se, že pravdivé bylo celé velké zrno. Tito totiž přiznal, že se takzvaní kominformisté čili odpůrci vlastní cesty Jugoslávie o pravdu snažili organizovat jakousi vzdorostanu, uspořádali dokonce vlastní sjezd, zvolili si jakési vedení a disponovali nesmírným množstvím tiskového materiálu

ze zahraničí. Tajemníkem hnutí se měla stát, jak řekl Tito, „osoba, která je mimo Jugoslávii“. To by ukazovalo na Vladu Dapčevice, který se v roce 1943 bez úspěchu pokusil o útěk z Jugoslávie přes Rumunsko a uprchl na-

(Pokrač. na str. 7)

UMĚLECKÁ VÝSTVA V MOSKVĚ TENIOKRÁTE POVOLENA

Zprávy z Moskvy oznamují, že na žádost skupiny umělců „nonconformist“ byla moskevskými úřady povolena umělecká výstava v přírodě. Tentokrát na místo soboty v neděli. Na rozdíl od výstavy, pořádané v minulých dnech a která byla násilně likvidována, bude tentokrát podle A. Glazera, reprezentanta vystavovatelů vydán i písemný souhlas úřadů s pořádáním. Bude se konat na rozlehlém prostranství Izmallova Parku. Následků násilí z poslední nelidské likvidace výstavy se tedy Moskva přece zalekla.

Prosíme čtenáře,

aby přímo nám hlásili změny adres. Je to rychlejší a jednodušší než přes poštovní úřad

Redakce

O ČESKOSLOVENSKU

Politické sekretářky

Ústřední redakce politického zpravodajství a publicistiky Cs. rozhlasu v Praze přijme — jak zní inzerát — “za výhodných platových podmínek několik sekretářek”. Základními podmínkami pro přijetí je trvalé bydliště v Praze, dobrá znalost psaní na stroji a administrativních prací a — což je důkaz poměrů, panujících dnes v Československu — “politická angažovanost v Socialistickém svazu mládeže”.

Opět persekuce církve?

Vatikánský rozhlas vysílal zprávu katolické tiskové kanceláře KNA, podle níž bylo 30. července v Trnavě násilně internováno sedm řádových sester. Dům, v němž původně společně bydlily, byl zbořen. O případech persekuce církve u nás — ale i o dalších československých námětech — psal v uplynulých dnech rovněž severoevropský tisk.

Důlní neštěstí

V ranních hodinách 12. září došlo na ostravském dole President Gottwald k havárii na těžním zařízení. O život přišlo při tom 8 horníků, několik dalších bylo zraněno. Na místo neštěstí se dostavila okamžitě vládní komise, která vyšetřuje příčiny nehody. Pozůstalým vyslovila vláda soustrast a přijala opatření k sociálnímu zajištění rodin zahynuvších havířů.

Místní slavnosti

Na sklonku léta se v různých krajích konaly národopisné slavnosti. Tak tomu bylo například na Valašsku v Dolní Lomné u Jablunkova, v Jeseníku, v Mikulově — kde se sešli hraničáři — a pak v jižních Čechách, kde se slavilo 550. výročí narození Jana Žižky, a to jak v Žižkově rodšti — Trocnově, tak v Českých Budějovicích. K oslavám husitského vojevůdce se připojila na Havlíčkovobrodsku i Příbryslav, kde se u Žižkovy mohly konat pietní akt. Na program se podílela i husitská města Cheb a Tábor. V Příbryslavi byla otevřena pamětní síň h. siřského hru.

Jednání Rakousko-ČSSR

Minulý týden, ve čtvrtek, se sešli v Brně k pracovnímu rozhovoru československý ministr zahraničí Chňoupek a jeho rakouský kolega Bielka. Rozhovor probíhal sice v dobré atmosféře, sotva však přinesl nějaký konkrétní výsledek. Nedošlo k žádné změně ve stanoviscích v otázce odškodnění za rakouský majetek, který byl v Československu po válce zkonfiskován. Jak prohlásil po svém návratu do Vídně ministr Bielka, jsou v této otázce mezi Prahou a Vídní nadále velké rozpory. Existuje sice už návrh na řešení takového odškodnění, ale jak Bielka řekl, v jeho podstatných bodech mají obě strany odlišné představy. Oba ministři budou nyní o brněnském rozhovoru informovat své vlády a v rozhovorech budou pak pokračovat při setkání na zasedání Valného shromáždění OSN v New Yorku. Rakousko pevně stojí na stanovisku: nejdříve dohoda o odškodnění a pak normalizace mezistátních vztahů. Z toho vyplývá, že Bielka — stejně jako jeho předchůdce, zatím nepovažuje za možné splnění pražského přání — totiž povýšení dosavadních diplomatických zastupitelství na velvyslanectví.

Lodě do Žiliny

Státní plavební správa připravuje projekt splavnění Váhu až po Žilinu s možností napojení na síť evropských vodních cest. Do roku 1990 tu mají projíždět nákladní lodě, které především ulehčí dopravě silniční a železniční. Po napojení Váhu po řece Kysuca na ostravskou aglomeraci by došlo ke spojení Dunaje s Odrou a s Labem.

Slovenská geologie

Ze státního pověření pátrá Slovenský geologický ústav po nových zásobách surovin. Podle posledních výzkumů bylo objeveno na 1 miliardu tun ložisek uhlí, lignitu a různých železných rud. V Podunajské nížině přišli geologové na nové zásoby pitné vody a na dosud neznámé termální prameny, použitelné ve zdravotnictví i pro výrobu energie.

Co mohly velmoci

V dnešním Řecku není snadné najít člověka, který by se nedomníval, že kyperskou krizi vyvolali Američané. Věc je tím povážlivější, že hněv Řeků je neličený. Jejich kritika Washingtonu je však nemístná a argumenty neudržitelné. Řekové jsou Arabové Evropy; v politice rádi věří tomu, co jim naseptávají jejich emoce; proto také rádi hledají viníky jinde než u sebe. Zkoumáme-li jejich obvinění, vidíme, že by Američané podle nich sledovali tři zcela odlišné a vzájemně se vylučující cíle. Předně: Američané prý pomohli athénské juntě převést převrat proti arcibiskupu Makariovi proto, že chtěli, aby se Kypr po sjednocení s Řeckem stal pevnou vojenskou základnou řecké junty. Za druhé: Američané naopak byli prý už unaveni potíží, které jim působila athénská junta v souvislosti jak s americkými základnami v Řecku, tak s dodávkami Israelům za říjnové války na Blízkém východě; proto prý si Američané přáli novou vládu na Kypru, ale zcela nezávislou na Athénách, která by skýtala alternativu k jejich základnám v Řecku. A posléze: Američané prý věděli, že se kyperský puč nezdaří; jejich hlavním cílem prý bylo přivodit pád athénské junty, aby si pak mohli připisovat k dobru obnovení civilní vlády v Řecku. Takové rozporné argumenty se ozývaly poslední měsíc z Athén. Skutečnost, že nemohou být jako celek pravdivé, ovšem neznamená, že by nemusil platit jeden z nich. Jakékoli důkazy nicméně chybí; už to, že Řekové ve svém hněvu tak snadno směšují vzájemně si odporující tvrzení, je velice výmluvné. Řekové jsou nejnovějšími oběťmi zmatku, kterému podléhá tolik lidí v malých zemích v předstávách o tom, jak může taková velmoc jako Spojené státy presadit svou sílu a vliv. Je mnoho malých národů, které současně se stejnou vervou

chtějí, aby Amerika byla méně intervencionistickou oboecně a více intervencionistickou tam, kde se to té které malé zemi právě hodí. A všechny tyto země zveličují, co Amerika může dokázat svou akcí nebo naopak nečinností. Blížší pohled na to, co se odehrálo na Kypru po 15. červenci, ukáže, jak omezena byla moc Spojených států i Británie změnit spád událostí.

Američané ani Britové nemohli zastavit vývoj opětným dosazením arcibiskupa Makaria do jeho presidentského úřadu. Američané neměli na Kypru vojsko a na základě smlouvy z roku 1960 neměli ani právo zakročit. Britové, kteří měli toto právo a jejichž jednotky byly na ostrově, si nebyli nikterak jisti, že těch 2.600 vojáků, které měli na Kypru, stačí na řecko-kyperskou národní gardu — a obávali se o bezpečnost tisíců krajanů, roztroušených po ostrově. Tak či onak, otázka byla pro Londýn vyřešena během třicetišesti hodin po převratě, protože Makarios opustil Kypr. Američané by byli mohli zabránit dalšímu vývoji — turecké invazi z 20. července jen tím, že by byli rozestavili jednotky šesté flotily mezi Kyprem a pevninou. Tehdy však světová veřejnost zastávala většinou názor, že Turci jako spolutvůrci smlouvy z roku 1960 měli právo zakročit proti zřejmému pokusu sjednotit Kypr s Řeckem. A jakmile Turci vytvořili předmostí u Kyrénie, kontrolu nad událostmi začal ztrácet i Američané. Druhý turecký útok ze 14. srpna znamenal dovršení hotového faktu, jemuž v daných podmínkách nebylo možno zabránit.

To jsou v kostce fakta o tom, co bylo v moci Spojených států nebo Británie učinit. Je ovšem pravda, že Američané mají zájem ve východním Středomoří. Je v jejich zájmu mít letiště a přístavy a používat jich k tomu, co zamýšlejí na Blízkém východě i na obranu západní Evropy. A je v zájmu Spojených států i jejich evropských spojenců, aby letiště a přístavy v této oblasti nezískaly Sověty. Ale 15. července, když byl v Nicosii svržen Makarios, nebylo nejmenšího náznaku, že by Američané usilovali o nové základny — ani neukazovalo nic na

nebezpečí, že by Sověty chtěly získat na Kypru vlastní základnu, nebezpečí, které by bylo tak akutní, že by přimělo Američany k akci, jejímž výsledkem by bylo rozdělení ostrova, jakož i ztráta spojence. Příčiny kyperského problému jsou na Kypru samém, ve starém soupeřství a řevnivosti mezi Řeckem a Tureckem a v tom, že Turecko je silnější. Budou-li se Řekové dívat na celou věc nezaopatřete, uznají to.

Jednat společně

(Dokončení se str. 1)

visíme jeden na druhém.” “Tyto úkoly nemůže zvládnout žádný jednotlivý národ, žádná jednotlivá skupina národů, žádná organizace sama o sobě”, připomněl prezident Ford. “Všichni musíme jednat společně,” řekl a dodal, že Spojené státy si budou v organizaci Spojených národů i nadále počínat konstruktivně, vynalézavě a odpovědně.

Značnou část svého projevu věnoval prezident otázkám světového hospodářství. “Světová ekonomie je pod neobyčejným tlakem. Země rozvojové i země vyvinuté, hospodářství tržní i netržní — všichni jsme součástí jediného ekonomického systému, ve kterém jsme na sobě vzájemně závislí. Nemylme se — kdybychom nespolupracovali v takových otázkách — jako je nafta, potraviny a inflace, znamenalo by to katastrofu pro každý národ — zastoupený v této síni. Spojené národy to nesmějí dovolit.”

Podle názoru Spojených států všechny národy musí podstatně zvýšit výrobu a přinejmenším zdvojnásobit produkci potravin a energie. Všechny národy se musí snažit dosáhnout uspokojivou cenovou hladinu a nesmějí přitom zneužívat základních potřeb lidstva v zájmu vlastních výhod. A je třeba zajistit, aby ti nejhudší mezi námi nebyli zavaleni vzestupem cen zboží, které potřebují pro další život. V této souvislosti prezident Ford oznámil, že Spojené státy hodlají zvýšit svou pomoc ve formě dodávek potravin hladovějícím a podílet se na vytvoření světového systému potravinových rezerv.

zč

ZAJÍMÁTE SE O DĚNÍ V ČESKOSLOVENSKU? ZAJÍMÁ VÁS, CO SE DĚJE VE SVĚTĚ?

Čtete anglické, německé, francouzské nebo jiné cizojazyčné časopisy. Zjistíte, že doba, kdy vchovaly hodně místa Československu, pomalu, ale jistě mizí. Je to škoda. Ta malá země v srdci Evropy nejenže byla, ale stále je bohatým místem světa a jeho svědomí. Podrobné informace o událostech v Československu z hlediska rámce mezinárodního dění, informace leckdy unikátní, které v žádném jiném tisku nenajdete, přináší pravidelně náš týdeník. Není-li vám osud bývalé vlasti lhostejný, stanete se čtenářem Amerických Listů.

Zde odřízněte a zašlete na adresu:

AMERICKÉ LISTY,
Postfach 3, 8027 Zürich/Schweiz
Přihlašuji se za odběratele “Amerických Listů” a předplatné zaplatím poštovní složenkou (celoročně, pololetně, čtvrtletně. Nehodící se škrtněte. Roční předplatné S. Fr. 50.00, pololetní S. Fr. 25.00, čtvrtletní S. Fr. 13.00 nebo přepočít v jiné měně. Předplatné je možno uhradit i šekem nebo money order.
Jméno:
Adresa:

AMERICKÉ LISTY, československo-americký týdeník. — Vydává a tiskne Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak St., Perth Amboy, N. J. 08861. — Nevyžádané rukopisy se nevracejí. — Veškerá tisková práva vyhrazena. — Roční předplatné švýcarských Fr. 50.00 nebo ekvivalent.

AMERICKÉ LISTY, Czechoslovak-American weekly. Published and printed by Universum Sokol Publications, Inc., 283 Oak Street, Perth Amboy, N. J. 08861. — Rights of republication of all materials herein are reserved. — Yearly subscription S. Fr. 50.00 or equivalent.

Garaudy o socialismu

Dvacátého čtvrtého října začne ve Vitry-sur-Seine mí. močrání sjezd francouzské komunistické strany. Po italské je to nesporně nejvýznamnější komunistická strana v západním světě a ačkoli ani zdaleka nedosahuje dynamismu italských komunistů — také v ní je patrné úsilí o přitažlivější a modernější program. Také tuto stranu postihla sovětská agrese proti Československu, kterou pařížští komunisté kritizovali a tuto kritiku neodvolali. Splnil se jim sice jejich sen o vytvoření levicového bloku se socialisty, s nímž šli letos do presidentských voleb, ale tyto volby, jak známo, společný kandidát prohrál. To také nutí k zamyšlení.

Po dlouhou dobu patřil k předním ideologům francouzských komunistů, profesor Roger Garaudy, nesporně významný marxistický myslitel. Jako člen politbyra strany právě on nejostřeji odsoudil sovětský zásah proti Československu a navíc žádal — aby vedení francouzských komunistů z toho vyvodilo všechny závažné důsledky. Došlo pak ke sporu, po němž byl Garaudy ze strany vyloučen, když ještě jednou převážila tradiční dogmatická linie. Ale i mimo stranu Garaudy silně ovlivňuje myšlení francouzské levice a nyní opět vlastně přiměl zasáhl do diskuse o její novém a moderním programu. Učinil tak formou dvoudílného článku, který koncem týdne vyšel v nejvýznamnějším pařížském deníku Le Monde pod názvem "K socialismu". První část má název Nové spojenectví, druhá pak Nová cesta. Garaudy vychází z předpokladu francouzské levice, že francouzská společnost vyžaduje radikální změnu směrem k socialismu a hledá odpověď na pět otázek: Na jaké společenské základně, za jaký socialismus, jak definovat vztah k Sovětskému svazu, jaká se nabízí proměna komunistické strany a jakou strategii zvolit. Garaudy především soudí, že ony dosavadní společné levicové fronty mají, jak ukazuje zkušenost nejen z Francie, jen malý účinek, neboť jsou založeny na jakési akční dohodě stranických vedení. Navrhuje místo toho iniciativu zdola, proti úkompromisům na nejvyšší úrovni-společnou frontu občanů, jakýsi nový historický blok, který by představoval obrovskou většinu národa. Argumentuje, že socialismu nelze dosáhnout žádnými 51% ve volbách, jak to dosvědčuje zkušenost z Anglie, Švédska, Německa, Finska i Chile. V této souvislosti, požaduje i jednotu s křesťany. Tvrdí, že víru nelze zaměňovat s ideologií, připomíná, že víra se může stát formou protestu proti zavedenému pořádku a argumentuje s "teologií osvobození" v

jižní Americe, s křesťany ve Francii, Itálii a ve Španělsku, pro něž víra není opiem, nýbrž oporným bodem revoluční akce. Je třeba — píše Garaudy-skoncovat s předsudkem, že křesťané mohou být jen druhořadými nebo neúspěšnými revolucionáři. Pokud jde o podstatu socialismu, Garaudy odmítá úsilí o růst pro růst, které se uplatňuje i v takzvaných socialistických zemích, snažících se tak dohnat kapitalismus, neboť neřeší nespravedlivé společenské nerovnosti. Revoluce nesmí mít za cíl vzít privilegia jedněm a dát je druhým, cílem socialismu je odstranění privilegií. Socialismus nelze definovat ani plánováním, jevem, k němuž stále více směřuje i kapitalismus. Garaudy cituje z Marxe, že socialismus neučiní z každého Mozarta nebo Rafaela, ale vytvoří hospodářské, sociální, politické a kulturní podmínky, které umožní, aby každé dítě s geniem typu Mozarta či Rafaela se mohlo plně rozvinout. Socialismus se tak Garaudy-mu jeví především jako rovnost tvůrčích možností pro všechny lidi. Konečně socialismus nemůže být chápán jako převod soukromého vlastnictví ve státní vlastnictví. A jestliže zespolečenštění výroby je nutnou podmínkou socialismu, není podmínkou dostačující; je to jen prostředek, nikoli cíl. Socialismus vyžaduje splnění tří podmínek. Za prvé: Zespolečenštění vlastnictví, což nemá nic společného ani se zestátněním ani se znárodněním. Musí vycházet ze základních pracovních jednotek, tak aby dělníci, zaměstnanci, odborníci — všichni, kdo v závodě pracují, ho také řídili-rozhodovali o organizaci práce, o rozdělení jejích plodů, určovali řídící pracovníky a také úlohu svého podniku v rámci celkového plánu. Za druhé — socialismus vyžaduje zespolečenštění moci. I to je možno docílit samosprávou, která je centrem iniciativy a tvůrčí činnosti, potvrzením principu, že socialismus se nevytváří někde "nahore" ale "dole", pomocí podnětů, návrhů a diskusí, nikoli prefabrikanými programy vůdců. Třetí součástí socialismu je pak zespolečenštění kultury a vzdělání, opět v tom smyslu, aby se každý mohl podílet na vytváření nových civilizačních projektů.

A pak si Garaudy tedy musí — vzhledem k této koncepci socialismu — zodpovědět otázku vztahu k Sovětskému svazu. Říjnová revoluce prý vzbudila ty největší a oprávněné naděje všech utlačovaných lidí; Lenin říkal, že socialismus se nevytváří nařízením shora — a na sklonku života bojoval proti byrokracii, která předstírala, že dělá socialismus pro lid, ačkoli je může dělat

právě jen lid. Po Leninově smrti — píše Garaudy — sověty jako rady pracujícího lidu neměly už nic společného s touto přímou demokracií a samosprávou, staly se, stejně jako všechny ostatní organizace, jen převodovou pákou stranického vedení. Sovětský systém se tak obrátil k socialismu zády. Výsledkem dogmatické kulturní politiky je, že v Sovětském svazu nebyl od Říjnové revoluce učiněn jediný závažný vědecký objev — ani využití atomové energie, ani vynález a aplikace samočinných počítačů, ani objev genetických mutací v biologii. Tisíce umělců nemá možnost veřejně se vyjádřit. A co je horší, přes půl století nemají pracující žádnou skutečnou možnost cítit se tvůrci svých osudů.

Produktivita práce je o polovinu nižší než ve Spojených státech, v zemědělství je zapotřebí masový dovoz obilí a masa, zahraniční politika je bezprincipiální politikou velmocí. Snaha sovětské strany zachránit centralistický, byrokratický systém před jakoukoli kritikou a současně přiměta Stalina k bojkotu Jugoslávie, Chruščova ke křížovému tažení proti Číně, Brežněva pak k útoku na Československo, neboť českoslovenští komunisté se pokoušeli dát slovo lidu. Z této drtivé kritiky sovětského systému Garaudy jednoznačně vyvozuje: Nelze mluvit o "omylech" — je třeba jasně říci, to nejsou omyly, ale nevyhnutelné důsledky systému, který není socialistický. Bez tohoto jasného stanoviska nemůže být žádný socialistický program věrohodný. Sovětský systém degeneroval v diktaturu hrstky vůdců nad proletariátem a celým lidem, s kterým se nikdo neradí a od něhož se jen vyžaduje, aby přijímal usnesení shora. Garaudy připomíná, že už Palmiro Togliatti žádal stranu nového typu a sám žádá takovou stranu i pro Francii. Nejde přitom o to, zda socialismus je možno budovat s jednou nebo více stranami, ale o celý politický systém, zděděný z osmnáctého století, při kterém se delegováním, předáváním moci likviduje iniciativa mas a vytváří se monopol několika vůdců. Garaudy netvrdí, že by se měl kopírovat jugoslávský nebo čínský model. Vidí nedostatky i v jugoslávském systému samosprávy, které však nejsou argumentem proti jeho principu, nýbrž proti jeho nedostatečné aplikaci, ovlivňované rovněž podmínkami nerozvinuté země. Pokud jde o Čínu, odmítá její odsuzování. Čínští komunisté se podle něho zasloužili přinejmenším o to, že navrhli vývojový model radikálně odlišný od požadavku "růstu pro růst," že si uvědomili, že revoluce se nemůže usa-

Přiznaná stagnace

V komunistických režimech se tak často nestává, aby oficiální statistiky rychle reagovaly na ekonomická fakta. Potřeby státní propagandy obvykle přehluší nutnost informovat veřejnost pravdivě. Je proto hodné pozoru, že generální tajemník ÚV KSČ Husák v jednom svém nedávném projevu veřejně oznámil, že v srpnu se v některých podnicích "přešlapovalo", že se tedy nesplnil plán, což se prý nedá všechno svěst na nahromaděné dovolené. Celou historii pak potvrdil v rozhlasu jeden z neoficiálních vládních mluvčích, který v pravidelném komentáři o "výsledcích hospodářství" hovořil o "zpomalení tempa", což je podle něho — "po měsících, kdy se dosahovalo vyšších přírůstků" — dokonce "určitým překvapením". Jedno z prvních míst v těchto příznacích stagnace drží stavební průmysl, především při vý-

stavbě bytů. Zejména Praha je na tom špatně; katastrofální výsledky prvního pololetí se budou na podzim a v zimě těžko dohánět. Podle rozhlasového komentátora nelze zakrývat, že "vstupujeme do obtížnějšího období, kdy se stále tvrději bude prosazovat požadavek, který už delší dobu nastolují mnohem bohatší země — aby chom lépe hospodařili palivou, surovinami a potravinami". Přes poměrně dobrou úrodu v obilninách došlo na vnitřním trhu k další katastrofě: urodilo se málo ovoce vůbec a výpadek v domácí sklizni není schopno (jinými vážnými úkoly zatěžované) hospodářství nahradit dovozem. A podobně tomu bylo a je se zeleninou. Označuje se za "nejslabší místo trhu". Nedostatky jsou tu ve výběru, v kvalitě i v kultuře produkce. — Základní problémy ovšem zůstávají pořád stejné. Centrálně řízené, zestátněné hospodářství není schopno držet krok s požadavky moderní doby, pokročilé průmyslově-technické revoluce. A ani lidé, kteří by mohli leccos zachránit, nemají na dostatek zájem ekonomiky, protože jim režim na svobodě nepřidá. Proto jsou stále marné výzvy k hospodárnému zacházení se stále dražšími surovinami, k využívání nákladných strojů a k šetření neméně drazé dovezenými potravinami.

Sch

Západoněmectví poslanci v ČSSR

Dva poslanci západoněmeckých opozičních stran zakončili informační cestu po Československu. Bruno Heck zastupoval křesťansko-demokratickou a Fritz Wittmann křesťansko-sociální unii. V průběhu tří dnů navštívili Prahu, severní a západní Čechy. Před odjezdem vyslovili novinářům politování nad tím, že jim nebyla poskytnuta možnost setkat se a hovořit s oficiálními osobnostmi, ani místními politiky, činiteli či případně odborovými funkcionáři.

SLOVAK GYMNASTIC UNION

SOKOL

of the United States of America

THE FIRST SLOVAK SOKOL SOCIETY in the U. S. A.
OFFERS YOU:

- MANY FRATERNAL BENEFITS
- COMPLETE LIFE AND ENDOWMENT INSURANCE
- MORTGAGE PROTECTION INSURANCE
- SUMMER PHYSICAL FITNESS CAMPS
- RECREATIONAL ACTIVITIES IN OUR HALLS

DON'T WAIT — JOIN NOW!
WE ARE HERE WHEN NEEDED

276 Prospect Street, East Orange, N. J. 07017

(Area Code 201) 676-0280

ANDREW VENGLARCHIK, JR.
President

JOHN SOPOCI
Secretary

ZMIZEL MINISTR OBRANY

Albánský ministr obrany — Beqir Balluku, je už dva a půl měsíce politicky a společensky nezvěstný. Kariéra tohoto muže byla závratná. V roce 1948 Balluku, povoláním voják, vstoupil do nejvyššího vedení albánské strany práce a byl jmenován náčelníkem generálního štábu ozbrojených sil. Od roku 1953, tedy přes dvacet let, je ministrem obrany. Co se s ním teď stalo?

Balluku se 18. června zúčastnil zahájení zasedání albánského lidového shromáždění. Albánská tisková kancelář ho ve svém výřtu přítomných předáků uvedla na šestém místě. To byla poslední zmínka o Ballukově vystoupení na veřejnosti. Tři týdny nato — 9. července — proběhly v Tiráně oslavy 31. výročí založení albánské lidové armády bez účasti ministra obrany. Nejvyšším vojenským hodnostářem při této příležitosti byl náčelník generálního štábu Petrit Dumë a hlavní řečníkem náčelník politické správy armády Hito Cako. Koncem července se ústřední výbor albánské strany zabýval na plénu pod vedením prvního tajemníka Envera Hodži zprávou politbyra o problému — jak znělo lakonické úřední sdělení — "dalšího upevnění obrany země, zevrubně ji projednal a schválil příslušná opatření". Bylo to první zasedání ústředního výboru po mnoha letech, které se výlučně zabývalo vojenskými záležitostmi, a kromě toho, že na něm

Mezinárodní přehled

vystoupil Hodža "s důležitým projevem", není o něm známo nic bližšího. Čtyři dny po tomto plénu bylo v Tiráně slavnostní zasedání u příležitosti 47. výročí založení čínské národně-osvobozovací armády. Jak tehdy oznámil tiránský rozhlas, zúčastnil se ho určitý počet vysokých albánských důstojníků "v čele s Dilaverem Pocim, ředitelem politické správy armády, a Samim Metollarim, náčelníkem generálního štábu ozbrojených sil". Protože ještě tři týdny předtím zastávali tyto funkce Cako a Dumë, bylo zřejmé, že se v Tiráně cosi stalo. Není rovněž bez zajímavosti, že oba noví hodnostáři nepatřili předtím k vojenské hierarchii. Poci je členem ústředního výboru strany, o Metollarim není známo ani to, jaké funkce dosud vykonával. Přestavbou armádního vedení však Cako a Dumëho postavení neutrpělo.

Jak se zdá, prohrál především ministr obrany Balluku, který zmizel po 18. červnu z jeviště. Generál-plukovník Balluku, jeden z mála vysokých albánských důstojníků, kteří absolvovali štábní výcvik v Sovětském svazu, byl v posledních patnácti letech nejtěsněji spojován s linií, která vedla k naprosté závislosti Albánie na Číně. Balluku hrál vždy čelnou úlohu za návštěv četných čínských vojenských skupin v Albánii a v listopadu roku 72 vedl velmi úspěšnou albánskou

vojenskou misi do Pekingu. Jak tedy vysvětlit jeho pád? Byly snad jeho příčinou pochyby v albánském vedení o tom, zda je žádoucí, aby Albánie nadále úplně závisela na Číně? Zcela vyloučit nelze ovšem ani jiné důvody jako třeba onemocnění. To však není pravděpodobné. Tak či onak, pochyby o Ballukově postavení budou rozptýleny za měsíc, kdy v Albánii proběhnou volby do lidového shromáždění. Nebude-li Balluku, dlouholetý poslanec za Shkoderský okres, znovu zvolen, potvrdí se nepřímo pověsti o jeho sesazení. To a případná čistka určitého počtu nižších vojenských hodnostářů by nadhodily závažné otázky o nynějším stavu v přestarlém albánském vedení a zcela vyloučit nelze ani možnost, že v Tiráně bude pokračovat boj o moc.

VK

CÍSAŘ PADL

Výbor etiopských ozbrojených sil sesadil císaře Hailé Selasie zvláštním dekretem, jehož znění vysílal rozhlas v Addis Abebě. Korunní princ Asfa Wossen se stává etiopským králem, ale nový král bude pouze formálně hlavou státu, nebude mít totiž žádné právo zasahovat do administrativy a politiky země. Také etiopský parlament byl dekretem rozpuštěn a to do doby, kdy lid zvolí v řádných demokratických volbách nové zástupce. Až do té doby povládne v Etiopii vojenský výbor, který převzal funkci vlády.

Už když v hlavním městě Addis Abebě došlo k novým studentským demonstracím, předpověděl korespondent britské agentury REUTER, že dny císaře, který neomezeně vládí, jsou sečteny. Vládnoucí vojenský výbor obvinil císařovu rodinu z obohacování a naznačil, že císařské zdroje příjmů budou brzy zveřejněny. To se také nyní děje a na veřejnost vycházejí téměř neuvěřitelné případy korupce nejen v císařově nejbližším okolí, nýbrž také prakticky na všech stupních státní správy.

K prvnímu pokusu o převrat došlo v Etiopii už v roce 1960. Tehdy se pokusila císaře sesadit jeho palácová garda v době jeho návštěvy Brazílie. Návrat Hailé Selasie však převrat překazil. Zdá se, že teprve loňské katastrofální sucho vyvolalo vlnu opravdového lidového hněvu a uvedlo do pohybu síly, které dlouhá léta nuceně odpočívaly. V únoru letošního roku propukly v Addis Abebě stávky, které se rychle přenesly do řady dalších etiopských měst. Císař slíbil nápravu, odvolal dosavadního ministerského předsedu, jmenoval se souhlasem

vojenské skupiny nového a ten si nejdříve vyžádal lhůtu na odstranění nejkřiklavějších nespravedlností. Svět si zvykl na etiopského císaře pohližet jako na hrdinu národně-osvobozovacího boje proti italskému kolonialismu a přehlédl při tom, že Hailé Selasie vládl jako středověký despota, izolován od svých poddaných, prezíráv k jejich těžkému životu. Legenda, která vznikla už před druhou světovou válkou, byla neobyčejně životaschopná; Hailé Selasie přežil desítky drobných tyranů, jeho trůn se nezachvěl ani v šedesátých letech, kdy v Africe vznikaly rychlým tempem samostatné státy a svou autoritou dokonce dokázal, že se Organizace africké jednoty rozhodla zvolit za své stálé sídlo právě Addis Abebu.

Asi před měsícem zahájil proti císaři novou kampaň jeho vlastní tisk, který začal uveřejňovat dopisy čtenářů. V minulém týdnu byly znárodněny všechny jeho paláce a hlavní sídlo přejmenováno na Palác národa. Kampaň sdělovacích prostředků — píše dopisovatel agentury REUTER — zřejmě měla být zkouškou, kam až se mohou odvážit vojáci v koordináčním výboru. Televize neváhala zasáhnout do boje proti císaři ani velmi zjednodušenými politickými pořady. Na konci uplynulého týdne vyšli do ulic studenti, volající pověste císaře! Policie a pořádkové oddíly vojska demonstracím přihlížely a nezasahovaly. Hailé Selasie — který se opíral o mocnou koptickou církev a její vysoké hodnostáře, se ocitl v izolaci. Náhle bylo jasné, že stojí v boji o udržení moci proti koordináčnímu výboru, ozbrojeným silám a studentům, sám. Pozoruhodné je, že veřejnost zatím přesně neví, kdo se všechno skrývá za výborem, který sesadil císaře. Užší výbor má prý asi osm členů, širší téměř 120, protože v něm zasedají zástupci všech vojenských jednotek. Ať už se ale za výborem skrývá kdokoliv — práce, která na jeho členy čeká, není malá. Etiopie musí udělat pokus co nejdříve zahladit stopy středověku a navázat kontakt se světem 20. století.

NĚCO O PORADÁCH V BLÍKOSTI PAŘÍŽE

kteří se konaly za účasti ministrů financí Spojených států, Velké Británie, Francie, Německé spolkové republiky a významného představitel Japonska. Jde sice o dobu schůzek, které se konaly také loni a předloni jako příprava na zasedání mezinárodního měnového fondu ve Washingtonu, ale že se letošním porádám zástupců velkých prů-

myslových mocností připisuje značně větší význam. Sešli se totiž v ovzduší rostoucích obav, že by se měnové a finanční krize mohly za určitých okolností rozrůst ve všeobecnou hospodářskou krizi. Podle názoru pozorovatelů jsou opatření, jak se účinněji než dosud bránit inflaci, hlavním předmětem porad. Ministři financí se zabývají také problémem takzvaných arabských dolarů, to jest ohromných devizových přebytků, které se nashromáždí v rukou arabských států těžících naftu. Tyto devizové přebytky vyvolávají nejistotu v mezinárodních hospodářských vztazích, ponechává bývá většinou obtížné, ne-li nemožné předvídat, jak velké budou příjmy, které přijdou podle očekávání na přetřes také hlavně hospodářské záležitosti. Z Bonnu se ozývají hlasy ze Západoněmeckých úředních kruhů v tomto smyslu. Určité překvapení vyvolalo datum této schůzky, totiž že se takzvaná pracovní večere představitelů Evropského společenství konala v Elysejském paláci už 14. září, to jest před volbami ve Velké Británii, tedy s dosavadním ministerským předsedou Wilsonem. Neteří pozorovatelé z toho vyvozují, že jak prezident Giscard d'Estaing tak německý spolkový kancléř Schmidt, kteří dali pozorovatelé z toho vyvozují, že jak prezident Giscard d'Estaing tak německý spolkový Schmidt, kteří dali zjevně podnět k nastávajícímu setkání, považují společné řešení nynějších problémů západní Evropy za bezodkladně naléhavé. Politické kruhy v Bonnu nevykládají, že se podobné schůzky budou opakovat častěji.

SVOBODA MOZAMBIKU

Mozambik, velké území v jihovýchodní Africe, které bylo čtyřlístem let portugalskou kolonií, se stane 25. června příštího roku nezávislým státem. Příslušnou dohodu podepsali v hlavním městě Zambie Lusace portugalský ministr zahraničí Soares (Suarez) a vůdce takzvané osvobozovací fronty Mozambiku — Frelimo-Machel (Mašel). Výkonné moci se v Mozambiku ujímá okamžitě prozatímní vláda, v které mají zástupci Frelima většinu. Hnutí Frelimo vedlo guerillovou válku proti portugalské nadvládě přes deset let. Vláda, která v Portugalsku vystřídal předcházející diktaturu, oznámila krátce po svém nástupu, že chce dát co nejdříve samostatnost zámořským územím a zakončit tamější boje.

K VÁNOCŮM...

TUZEX zasiláme

bezpečně a rychle

NEODKLÁDEJTE...

TUZEX-ové poukázky jsou nejlepším prostředkem jak potěšit příbuzné ve staré vlasti.

Již 50 let cestovní služby

vám zajistí bezstarostné a radostné cestování do Československa.

Nové snížené ceny na 22 až 45 dnů

NY — Praha — NY	\$ 369.00
NY — Brno — NY	\$ 393.00
NY — Bratislava — NY	\$ 383.00
NY — Košice — NY	\$ 413.00

Tyto výhodné ceny musí být zaplacený 60 dní před odletem. Změna programu nepovolená. V případě zrušení letecká společnost si ponechává 25% ceny. Ceny podléhají schválení vládou.

Chcete-li umožnit návštěvu příbuzného do USA, navštívte TATRU pro informace anebo napište.

Pro jistotu vždy jen

TATRA TRAVEL BUREAU, Inc.

1465 SECOND AVENUE • NEW YORK, N. Y. 10021

(při 76. ulici)

Tel. RE 7-5972 — RH 4-6185

"Nedostižné vzory"

PROTI INFLACI

Jako výbojkový blesk osvětlil někdy bezvýznamná věta temnou otázku. Když byl sovětský spisovatel Michail Šolochov na jaře 1958 v Praze, pravil v diskusi s českými spisovateli, že je bezradný, když má říci, co je socialistický realismus. Jeho přítel Fadějev mu prý řekl krátce před svou smrtí: "Čert ví, co to vlastně je ten socialistický realismus."

A přece právě z Šolochova se také u nás vyvozovaly dogmatické normy socialistického realismu, závazné pro všechny spisovatele. Chce-li je však zpětně použít na Šolochovův nejznámější román Tichý Don, který vyšel ve více než stovce vydání a byl odměněn Stalinovou a Nobelovou cenou, zjišťujeme, že Šolochov úzký rámec těchto dogmatických pouček, vyvozených z jeho díla, mnohokrát překračuje. Když roku 1928 vyšel první díl Tichého Donu, sovětský tisk obviňoval autora, že píše "kulackou literaturu". Pak

SOUDNÍ PROCESY

V Ústí nad Labem se konalo v červenci přelíčení se skupinou mladých lidí, kteří se odpovídali — jak zněla žaloba — "z trestných činů propagace a podpory fašismu, hanobení národa, rasy a přesvědčení a dalších trestných činů". Podle úředního sdělení "cd loňského podzimu do letošního dubna provolávali na svých setkáních nacionalistická revanšistická hesla, zdravili se nacistickými pozdravy — zpívali fašistické a vojenské nacionalistické písně. Přípravovali dokonce oslavu narozenin Adolfa Hitlera." Dále se ve zprávě píše — a to byl asi hlavní důvod přelíčení — že "v souvislosti se změnami cen benzínu vyhrožovali skupině obyvatel pro jejich socialistické přesvědčení, hanobili představitele našeho státu — uráželi Sovětský svaz". V ústeckém klubu "U pavouka" prý organizovali "alkoholické dýchánky". Hlavní viník M. U. byl odsouzen k 3 letům vězení, dalších šest obžalovaných na 6 — 21 měsíců vězení; dva další dostali trest podmíněný. — V srpnu vynesl pak ústecký soud rozsudek nad skupinou odsouzených, kteří se počátkem května pokusili uprchnout "z nápravně výchovného ustavu ministerstva spravedlnosti v Minkovicích i za cenu zavraždění příslušníků Sboru nápravně výchovy".

Dozorci ovšem zabiti nebyli, utrpěli jen těžká zranění. Pět obviněných bylo odsouzeno k trestům: vězení na 11 až 13 let, k čemuž se připočítávají dále tresty dříve uložené a neodpykané. V min-kovické věznici došlo ke vzpourám vězňů už v dubnu 1968 a v červenci 1969 — pokud nebyly další před veřejností zatajeny.

se šířily pověsti, že Šolochov není vlastně autorem Tichého Donu, ale že pouze upravil a pod svým jménem vydal rukopis bělogvardějského kozáckého vůdce Fjodora Krjukova, který zemřel už roku 1920. Podle zpráv západních tiskových agentur vydá Alexander Solženicyn v nejlíhší době knihu, která prý tento plagiát dokáže na základě dosud neznámých dokumentů. Dříve než se tak stane, chceme se podívat na dosavadní literaturu o tichém Donu.

Západní historik sovětské literatury Gleb Struve, který je ruského původu a narodil se v Petrohradě, poukazuje na to, že Tichý Don byl značně přeceněn, že má mnoho jazykových i kompozičních chyb, že to není dílo klasické, že však obsahuje velkou epickou šíři, které podává pravdivý a objektivní obraz revoluce a občanské války. Nakonec Struve upozorňuje, že Šolochov roku 1954 román retušoval a přizpůsobil stranické linii. K tomu dodáme, že i v tom měl Šolochov záporný vliv na českou literaturu. Podle tohoto vzoru museli přepisovat své starší práce i někteří naši spisovatelé — mezi nimi Vítězslav Nezval — a nová retušovaná vydání jsou vesměs horší než původní předloha. — Za své už zmíněné cesty do Prahy roku 1958 se Šolochov vyslovil proti úředně nařízenému přepisování, a jistě mluvil z vlastní zkušenosti.

Román Tichý Don líčí boj donských kozáků v letech 1912 až 1922 a jsou v něm popsána utrpení války i zvrstvení revoluce, nesmyslné ničení, apokalypsa i barbarství bolševiků. Světla a stíny jsou rozloženy podle pravdy. A tak snad jen náhodná Stalinova zmínka v dopise rozhodla o tom, že román neskončil ve stoupě kulacké literatury. Stalin napsal: "Známy spisovatel naší doby, soudruh Šolochov, se ve svém románě Tichý Don dopustil řady nejhrubších chyb a zcela nesprávně vykreslil Syrcova, Potjolkova, Kryvošilkova a jiné kozácké vůdce. Vyplyvá z toho však — táže se Stalin — že Tichý Don je zcela nepotřebný a že je třeba toto dílo stáhnout zpět?" Stalinovo rozhodné "Nikoli" Šolochova zachránilo.

Až dosud nejpodrobnější analýzu původního a přepracovaného vydání Tichého Donu připravil v padesátých letech západoněmecký spisovatel Jürgen Rühle. Některé změny ilustrují malichernost cenzorů, jiné vypadají jako vytržené ze soudobého absurdního divadla. Z jednoho dokumentu zmizel Trocký, jinde se Stalin dostává z poznamky pod čarou přímo do textu románu. Věta "O tom může rozhodnout sám lid" je v přepracovaném vydání z roku 1954 změněna takto:

"Ano! To může říci veškerý lid!" Také jméno sovětského předáka Antonova — Ovsejenka a jiných Stalinových odpůrců zmizelo. Místo výrazů "bolševici" a "rudí" čteme v novém vydání "rudá garda". Dokonce i výrok antisemity Kaledina, miněný jako demaskování, byl změněn. Původní vydání: "V čele sovětů stojí přece Bronsteinové — míněn je Trocký — Nachamkové a jim podobní". Retušované vydání: "V čele sovětů stojí přece bolševici a jim podobní."

A konečně se v retuších projevila i stalinská pruderie. V původním vydání mohl čtenář číst: "Bunčuk líbal její nedotčené, pevné, chladné prsy a hladil její poddajné tělo." V retušovaném vydání to znělo nezávadně: "Bunčuk ji políbil."

Jak jsme už řekli, chce nyní Alexander Solženicyn dokázat, že Tichý Don nenapsal vlastně Michail Šolochov, nýbrž bělogvardějský kozácký vůdce Fjodor Krjukov. A Šolochov prý pouze už první vydání přepisoval, manipuloval a retušoval, aby práce vůbec mohla vyjít. At' tak či onak není historie Tichého Donu zrovna slavnou kapitolou sovětské kulturní politiky. Hle, jaké nám to dávali a zase dávají nedostižné vzory!

J. Dresler

USA V NÁRODNÍ GALERII

V minulých dnech byla otevřena v pražské Národní galerii výstava obrazů a tisků zobrazujících starý Západ Spojených států, tedy život na Západě Ameriky v legendárním období pionýrů, indiánů a kovbojů. Výstava, která potrvá osm týdnů, je prvním americkým kulturním podnikem v Československu po roce 1967. Prvního října má být pak v Bratislavě otevřena jiná americká výstava pod názvem "Pokrok a životní prostředí"

Západoněmecká vláda se rozhodla zahájit omezený program veřejných prací, aby pomohla zejména stavebnímu průmyslu, který je v tísní. Hospodářsky slabší oblasti, v nichž nezaměstnanost je nadměrně vysoká, dostanou od Bonnu a jednotlivých zemí spolkové republiky pomoc v úhrnné hodnotě 900 milionů marek. Tím se má zajistit stabilizační politika a zabránit, jak zní oficiální odůvodnění mimořádného programu, "aby nutné způsobení stavebního průmyslu nabylo nežádoucích rozměrů". Rozhodnutí bonnské vlády neznámá — to bylo výslovně zdůrazněno — revisi dosavadní konjunkturální politiky. Spolkový ministr hospodářství Friderichs vyzdvihl na tiskové konferenci — že vláda není ochotna zamezit nutné strukturální procesy finančními injekcemi a že prostředky, nyní schválené, jsou určeny jen pro kraje, v nichž se projeví mimořádné konjunkturální podmínky. A spolkový ministr financí Apel nevyločil, že se Bonn na podzim rozhodne pro další regionální podpurná opatření.

Cenový vývoj považuje spolková vláda za příznivý: výsledek za srpen, kdy byla cenová hladina v západním Německu ve srovnání s tímž měsícem roku loňského jen o 6,9 procenta vyšší, označil ministr Friderichs za "nečekaně dobrý".

Bonn bude tedy dále sledovat protiinflační kurs; vskutku nikdo neočekával, že by spolková vláda upustila od své stabilizační politiky a uvolnila velkou část obrovských finančních rezerv na oživení průmyslových odvětví — zasažených ochabnutím poptávky. Západoněmecké hospodářství skýtá složitý a různorodý obraz: trvající konjunktura v ocelářském, strojírenském, chemickém a elektrickém průmyslu ostře kontrastuje s poměrně rychlým ústupem konjunktury v průmyslu stavebním, automobilovém a textilním. Protiinflační kurs vlády kanceláře Schmidta podporují ta-

ké opoziční křesťanští demokraté a podnikatelské organizace, mezi nimi některé z odvětví, nejvíce postižených náhlým poklesem. Jak ukázal průzkum veřejného mínění, padesátosm procent západoněmeckého obyvatelstva, to je jasná většina, soudí, že stabilita musí mít nejvyšší prioritu. Uznává se také, že by bonnská vláda nemohla pomoci automobilovému průmyslu, který trpí nadměrnou expanzí a prudkým zvýšením cen benzínu a stejně vyváží v normálních dobách polovinu své výroby. Ječinná úleva, kterou Bonn může poskytnout tomuto odvětví, je, že usnadní situaci dělníkům, vyřazeným zcela nebo z části z práce v důsledku špatného odbytu automobilů. Příslušná opatření — vyplácení podpory v nezaměstnanosti, přeškolení kursy a podobně — jsou už prováděna.

Schmidtova vláda pozměnila svůj program přísné úspornosti jen nepatrně. Ukázala cestu i ostatním západoevropským státům, pro něž je boj s inflací mnohem těžší. Kancelář Schmidt a francouzský prezident Giscard d'Estaing si byli v nedávném jednání zajedno, že státy Evropského společenství musí dát hlavní prioritu potírání cenové explose. Je třeba doufat, že i představitelé ostatních zemí evropské devítky budou sdílet tento názor alespoň v principu, až se sejdou v Elysejském paláci v Paříži k neformální schůzce na nejvyšší úrovni. Vážné varování

vlk

Brněnské kontrakty

Na brněnském strojírenském veletrhu uzavřely některé čs. exportní společnosti dodací kontrakty na průmyslové zařízení. Jsou to např. mlékárny a pivovary pro Sovětský svaz a Kubu, obilní mlýny pro Egypt, kyslíkárny pro Indii a výroba kyseliny citronové a cukrovarnická síla pro Rumunsko. Pro 20 sovětských měst bylo také objednáno 350 čs. trolejšů.

FRANK HOLECEK'S

Czechoslovak Praha Restaurant and Bar

1358 FIRST AVENUE, CORNER 73rd STREET — NEW YORK

Nejmoderněji zařízená a vším pohodlím vybavená restaurace. • Nej-
jemnější československá kuchyň včetně všech pražských specialit:
pečená husa a kachna, vepřová pečeně, svíčková a zajíc na smetaně
a celá řada dalších specialit. • Importované pšeničné prazdroje na čepu.
Zvláštní místnost pro soukromé spol. u příležitosti svateb, pohřbů atd.
Bar otevřen od 11 dop. do 4 ráno. Restaurace otevřena od 12 dop.
do 11 hod. noční každý den. "Special Luncheons" 12 Noon — 4 P. M.
Monday to Saturday. • O rezervaci volejte: YU 8-8505 — RH 4-9787

MAĎARSKÁ LEVICE

Takzvaná nová levice, což je sběrný název pro politická hnutí, pokoušející se o radikální interpretaci marxismu — působí nejen na Západě, nýbrž také v zemích s komunistickými vládami. Vychází to najevo z občasných projevů tamějších stranických ideologů, kteří na názory a vliv těchto vykladačů Marxova učení reagují jednou podrážděně, podruhé s předstíranou povýšeností. Zajímavě a s poukazem na četné doklady pojednal o tom v těchto dnech ve zprávě z Budapešti dopisovatel amerického deníku Baltimore Sun Michael Parks. "Pro četné intelektuály a mladé dělníky v Maďarsku", napsal Parks, "není zdejší komunismus revoluční, nýbrž přímo ztělesňuje konzervativní snahu zachovat status quo. Oni shledávají, že se komunistická praxe jen málo liší od kapitalismu, a označují tvrzení, že komunisté jsou představiteli dělníků, za pokrytectví a podvod. "Mladý maďarský intelektuál napsal v eseji, která zde koloje pod rukou: "Podobně jako pravzor zotročeného dělníka — jak ho popsal Marx a Engels, nemá maďarský dělník hlas ve své odborové organizaci, ani v politické straně, která mluví jeho jménem, ani ve vládě, která se vydává za vládu lidu. To, co máme v Maďarsku a jinde ve východní Evropě, je prostě státní kapitalismus, není to socialismus ani komunismus." Podobné obžaloby maďarského politického systému se množí přes snahu vlády, umlčet nejhlasilnější mluvíci hnutí nové levice v Evropě. "Začalo to jako ideová hříčka intelektuálů, ale teď souhlasí s jejich názory četní průmysloví dělníci, poněvadž se domnívají, že nedostávají náležitý podíl z výtěžku práce," napsal maďarský ekonom a univerzitní profesor. Dodal k tomu: "Naše nová levice je velmi hlasitá — někdy opravdu hřmotná, ale odhaluje skutečné problémy, skutečné potřeby a zasahuje establishment — to je její výraz — na velmi citlivých místech. Ideologové maďarské komunistické strany nepřestávají novou levici napadat. Jeden z nich nedávno prohlásil: "Politika nové levice je pseudoradikalismus, je to zástěrka, za kterou se skrývá lenost a zpátečnictví". Jiný ji označil za směs nepochopené buržoasní ekonomiky, Marxe, trochy freudovské psychoanalýzy a přežitého trockismu. Ale vláda a straníční funkcionáři zároveň přiznali, že některé konkrétní stížnosti jsou oprávněné a pokusili se o nápravu. Maďarsko rozšiřuje pravomoce svých odborových organizací, které podle sovětského vzoru měly spíše za úkol starat se o kázeň mezi pracujícími než se zastávat jejich práv. Politické vedení vystoupilo také proti vývoji, který zvětšo-

val rozdíl příjmů mezi průmyslovými dělníky a intelektuály, zaměstnanci v kancelářích a obchodech, též i z hospodářského vzestupu země. To však nebylo nové levici dost, nebo — jak řekl jeden z vládních úředníků — "buďte v závodech to neumoudřilo".

Americký novinář pak uvádí řadu příkladů, jak režim zakročil proti osobám, které považuje za původce nebezpečných vlivů. Před rokem vypudil desítku známých sociologů a filosofů z jejich působišť. Dal zatknout 41 osob, které se účastnily vlastenecké demonstrace a nesly přitom transparenty s nápisy "socialistická rovnost pro všechny" a "všechnu moc dělnickým radám". Sociolog, který psal o nespokojenosti dělníků v závodech, se ocitl před soudem pro pobuřování. Hrozil mu trest až desíti let ztráty svobody, ale byl odsouzen jen na osm měsíců podmíněně. Těchto zámků, považovaných za výstrahy, se však adresáti při-

liš nelekaají. Jeden z postižených řekl: Toto práskání bičem je sice dobře slyšet, ale ve skutečnosti to příliš nepůsobí". Významný stranický novinář vysvětloval situaci vedení takto: "Všechno se vymyká z rukou, to, co mělo být akademickým výzkumem a diskusí, se proměňuje v praktickou politiku, lidé, kteří nám měli říci, jak problémy řešit — ve skutečnosti napětí ve společnosti zvyšují, rétorika někdy zastírá oprávněnou kritiku. Ale je třeba zakročovat proti těmto lidem tak, aby nevznikl dojem, že se vrací stalinismus. Nikdo nepochybuje o tom, že v Maďarsku je více intelektuální svobody než v ostatních socialistických zemích," řekl budapešťský režimní novinář. To ovšem neřeší problém vedení, jak naložit s intelektuály a dělníky nové levice, které nepřesvědčují argumenty jako, že v Maďarsku jsou lepší poměry než na příklad v Československu."

hrz

Hledá nějaký sborník . . .

Čtenářka Tvorby se nedávno dotázala redakce: "Chtěla bych vědět, zda je možné sehnat nějaký sborník, kde bych mohla najít životopisy spisovatelů i s jejich uvědomnými díly." Tvorba odpověděla, že takový spisovatel-ský slovník sice vyšel v šedesátých letech, je však prý poplatný tendenčnímu výběru a jsou v něm i spisovatelé, kteří "opustili svou vlast, svůj lid a dali se do služeb nepřátel naší vlasti." Pokusíme se dát čtenářce věcnější odpověď. Existuje několik příruček a slovníků, kde by našla aspoň část informací, které hledá. Jsou to především oba slovníky Jaroslava Kuncě, první z doby před únorem 1948, který zahrnuje literaturu od konce první do konce druhé

světové války, a pak slovník beletristů z roku 1957, který v podstatě obsahuje stalinskou fázi literárního vývoje až do sovětského táhnutí v roce 1956 a je silně poznamenán tak zvaným kultem osobností. Pak je tu Tvorbou zmíněný Slovník českých spisovatelů z roku 1964, který připravil akademický ústav pro českou literaturu. Tvorbě jsou tam zřejmě trnem v oku tři skupiny spisovatelů: jednak několik z těch, kteří odešli do exilu po únoru 1948, jednak část spisovatelů vězněných v padesátých letech, a pak ti, kteří odešli po sovětské okupaci v srpnu 1968. Nakonec je tu ještě Macháčkova příručka "Padesát českých spisovatelů posledních padesáti let", vyšlá až po sovětské okupaci, která se však vyznačuje podobnými hříchy jako předchozí akademický slovník.

Žádný z těchto slovníků a příruček není úplný a vždy je se třeba nejprve podívat na okolnosti a dobu jeho vzniku, které nám prozrazují míru jeho objektivitu. K těmto knihám je nutné ještě přiřadit dokumentaci Antonína Kratochvíla "Žalují", jejíž druhý díl je věnován pronásledovaným — vězněným a popraveným spisovatelům a který vyjde v Holandsku. Právě dokončujeme čtení z rukopisu této knihy, v němž jsou uváděny profily popraveného Závise Kalandry a vězněných spisovatelů Zahradníčka, Renče, Dokulila, Prokápka — Palivce a dalších. Právě bez nich bude každý příští komunistický literární slovník pouhým torzem.

V těchto dnech probíhá série utkání hokejistů Sovětského svazu s vybraným mužstvem Kanady složeným z hráčů profesionální hokejové ligy WHA. Ze zápasů, které byly doposud sehrány skončilo jedno nerozhodně 3:3, jedno vyhrála Kanada 4:1 a jedno SSSR v poměru 8:5. Do konce série je ještě nutno sehrát jedno utkání v Kanadě a čtyři v Sovětském svazu. Mužstvo Kanady však v Evropě sehraje ještě zápasy ve Švédsku a ve Finsku a 7. října přiletí do Prahy, kde o den později nastoupí proti neprezentačnímu mužstvu ČSSR.

Skvělého úspěchu docílili čs. reprezentanti ve 49. ročníku tradiční šestidenní motocyklové soutěže v italském Camerinu. Nejenže po pětikrát za sebou a po 12tém v historii zvítězili v hlavní soutěži závod o Světovou cenu, ale první místa vybojovala i v ostatních soutěžích. Výsledky: Světová cena — 1. ČSSR, 2. Švédsko, 3. Itálie, 4. USA. Klubová mužstva: 1. UMK Praha, 2. Nordbayern (Záp. Německo), 3. Volpino (Itálie). Zaměstnanecká: 1. Jawa "A", 2. Gilera, 3. Jawa "D". Vítězství na všech úsecích v těchto obtížných terénech nejsou ojedinělé. Naposledy se to podařilo čs. reprezentantům v roce 1958 v Garmisch-Partenkirchen v Záp. Německu.

I. hokejová liga pokračovala v dalším kole těmito zápasy: Jihlava-Gottwaldov 3:1 — Kladno-Budějovice 9:6, Sparta-Tesla 1:0 — Bratislava-VŽKG 7:0, Brno-Plzeň 4:2, Litvínov-Košice 5:2, VŽKG-Plzeň 6:4.

Tabulka:

1. Dukla Jihlava	3 6
2. SONP Kladno	3 6
3. Sn Bratislava	3 4
4. Sparta	3 4
5. CHZ Litvínov	3 4
6. Č. Budějovice	3 4
7. Tesla Pardubice	3 2
8. VSŽ Košice	3 2
9. ZKL Brno	3 2
10. VŽKG Ostrava	3 2
11. TJ Gottwaldov	3 0
12. Škoda Plzeň	3 0

Úspěšný vstup tří čsl. mužstev do letošního ročníku evropských pohárových soutěží v kopané: Slovan-Anderlecht 4:2 (Belgie),

Před mnoha lety napsal literární historik Arne Novák: "Většina našich umělců a myslitelů stvořila nejtřípětější a nejrazovitější výtvar ve svém vlastním životě." Podobné myšlenky nacházíme u F. X. Šaldy a Václava Černého. O vězněných spisovatelích platí dvojnásob. Ti, kteří se dočkali svobody, nevolali ani v roce 1968 po pomstě za utrpení příkoří, nýbrž se přimlouvali za národní smíření. Největší dílo — ve smyslu Arne Nováka — vytvořili růstem své osobnosti, který nám bude trvalým příkladem. O tom všem žádný komunistický literární slovník nepodá čtenářce

S P O R T

Slavia-CZ Jena 1:0 (Vých. Německo), Ostrava-Sociedad 1:0 (Španělsko). Otázkou je, bude-li náskok našich mužstev z prvního kola stačit v odvetných zápasech.

Na lehkooatletických závodech v Sušicích vytvořila Helena Fibingerová nový čs. rekord ve vrhu koulí výkonem 21,30 m, čímž zlepšila svůj starý rekord o 12 cm. Je to také ten nejlepší výkon světový tohoto roku.

Minulý ročník I. fotbalové Minulý ročník I. fotbalové ligy (1973-74) spatřilo, podle statistik Čs. fotbalového svazu dohromady 1,749.589 diváků. Největší návštěvy byly na zápasech Sparta Praha-Slávia Praha — 27.847, Ostrava-Dukla Praha 26.001 a Zbrojovka Brno-Trnava — 25.442.

—pza—

Dovoz automobilů

Podle dohody se zeměmi moskevského bloku má být v letech 1976-80 do ČSSR dovezeno 473.000 osobních automobilů. Největším dodavatelem je Sovětský svaz, a to především s vozem zn. Žiguli, což je "sovětský" Fiat. Právě tak pokračuje dovoz "polských" Fiatů, zatím jen typu 125-P, zatímco očekávaný typ 126-P Polsko vyváží jen do Maďarska. (Československo začíná mimocho-dem dovážet i "jugoslávské" Fiaty, typ Zastava 1100 — cena: 67.500 Kčs.) Z Rumunska se mají dále dodávat Dacie — což je licenční Renault. Z východního Německa přijde ještě pár dodávek Wartburgů a Trabantů. Čs. vývoz v témže období počítá s exportem 280.000 škodovek, o něž je teď největší zájem v Polsku a v Bulharsku. Jak říká zpráva — "patrně větší, než jsou čs. vývozní možnosti."

Setkání spisovatelů

V Banské Bystrici se konalo třídní "mezinárodní setkání spisovatelů" na téma — Antifašistická literatura v boji za mír a socialismus. Za daných podmínek, kdy čs. autoři alespoň trochu lepších jmen nesmějí publikovat, šlo o setkání spíš trapné úrovně. Hlavní projev přednesl slovenský prozaik Vladimír Mináč. Za přední hosty byli považováni sovětský spisovatel Boris Polevoj a anglický autor James Aldridge.

Tvorby ani nejzákladnější informace.

J. DRESLER

Spiknutí v Jugoslávii . . .

(Pokrač. ze str. 1)

konec v roce 1958 do Sovětského svazu přes Albánii. Nyní rozvíjí protititovskou činnost z Bruselu a je nasnadě, že tuto činnost někdo financuje. V paměti je také, že si počátkem sedmdesátých let Jugoslávie stěžovala na působení jugoslávských emigrantů z období roztržky s kominformou v Sovětském svazu a zčásti i v Československu. Tehdejší moskevský dopisovatel bělehradského deníku "Politika" Marović u. pozorňoval zvláště na působení bývalého důstojníka jugoslávské armády Blaža Raspopoviće přímo v hlavním městě Sovětského svazu. Vlado Dapčević i Blažo Raspopović pocházejí z Černé Hory a v západních zprávách o nedávném spiknutí takzvaných kominformistů byla vesměs jmenovaná Černá Hora jako jeho hlavní středisko. Tito v Jesenicích neuvedl žádná jména, ani osobní, ani zeměpisná. Pravil však, že na třicet osob se teď bude zodpovídat před soudem a že jugoslávská veřejnost bude in-

formována o tomto pokusu vytvořit novou komunistickou stranu, jež by byla proti všemu, čeho Jugoslávie dosáhla od roku 1948. Byla by to podle Tita očividně stalinistická strana, ztotožňující se s linií bývalé Kominformy, tedy organizace ve vleku sovětské politiky. Tito se na jedné straně vyslovil proti tomu, aby se případ nadměrně dramatizoval, ale na druhé straně žádal přísné potrestání viníků. Proces vyneše prý na povrch, kdo dal k organizování nové strany podnět. Nesporně získal případ Titovým projevem nový rozměr. Je nápadné, že se Tito odhodlal o případu mluvit, sotvaže se jeho nejbližší spolupracovník Kardelj vrátil z desetidenní návštěvy v Sovětském svazu. Naznačovalo by to, že Kardelj nepřivezl z Moskvy uspokojivé záruky o konci sovětské podpory takzvaným kominformistům z Jugoslávie a v Jugoslávii. Tito se v Jesenicích rozhodně distancoval od nositelů kominformských tendencí. Tím ukázal nepřímou i

na Sovětský svaz, takže je otázkou, mohou-li jugoslávsko-sovětské styky nadále platit za dobré a přátelské, jako platily v posledních třech letech. Odsouzení kominformistů neposkytuje však bezpečnost jugoslávským liberálům, neboť k taktice jugoslávského vedení víceméně vždycky patřilo tahy proti jednomu krajnímu proudu střídání s tahy proti druhému. Pokud jde o soud se členy tajné skupiny, na něj přímo poukázal prezident Tito, spolehlivé prameny uvedly, že v městě Peči v jižní Jugoslávii bylo před několika dny zahájeno za zavřenými dveřmi přelíčení s 27 obžalovanými. Další šest osob má být postaveno před soud v černohorském hlavním městě Titogradu a třetí soud se připravuje v černohorském městě Bjelo Polje. Téměř všichni obžalovaní jsou podle těchto informací Černohorci; k nim patří několik bývalých členů tajné policie a někteří intelektuálové.

dž

Maskované barbarství

V Moskvě byla barbarsky demolována výstava 24 sovětských malířů, kteří nejsou členy oficiálního Svazu umělců. Postižení jsou stoupenci abstraktního umění a jiných uměleckých směrů, které nejsou v Sovětském svazu oficiálně uznány — a těm, kteří je provozují, chybí tak říkajíc úřední posvěcení. Co to v sovětské praxi znamená, zažili v Moskvě i zástupci zahraničních novin a tiskových kanceláří dokonce na vlastní kůži. Sovětská úderka rozdávala tvrdé rány bez ohledu nato, zda má před sebou pořadatele výstavy, přihlížející občany, anebo zpravodaje New York Times, americké televizní stanice ABC nebo třeba dopisovatelku tiskové kanceláře AP. New York Times podalo americké velvyslanectví v Moskvě na sovětském ministerstvu zahraničí protest v němž se ohrazuje proti způsobu, jakým bylo v neděli naloženo se třemi americkými korespondenty. Sovětské úřady jsou, přes stížnost postižených umělců, plně na straně úderky, jež přepad provedla. A nejenom úřady — i soudy. Tisk přináší zprávy o tom, že městský soud v Moskvě vynesl nad zadrženými malíři rozsudky k trestům, jež se pohybují od peněžité pokuty třiceti rublů do 15 dní vězení. Žaloba zněla na provinění chuliganstvím a malířům se klade za vinu i odpor proti úřední moci. Mluvíci postižených malířů Oscar Rabin vidí už i v této okolnosti de facto přiznání, že domnělí brigádníci byli ve skutečnosti příslušníci milice — a že šlo o maskovanou policejní akci.

Odezva na vandalskou akci ve světovém tisku, zvláště také levicově orientovaném, je silná. Umělci, kteří se vyjadřují jinak, než káže parťácký-úřední socialistický realismus, nesmějí být členy oficiálního svazu. Mohou si ce malovat, ale nesmějí vystavovat. Co udělá tedy umělec, který by přece chtěl

veřejně ukázat svou práci? Dá se dohromady s jinými, a vydá se se svými pracemi ven, někam na louku. To by snad mělo být možné i v takové zemi, jako je Sovětský svaz. Jak se ukázalo, není. Zasahuje milice. Proti uměleckým dílům jsou vyslány na pole buldozery. Je třeba pokládat za věrohodné zprávy o tom, že zabavené abstraktní obrazy byly spáleny. Umělci jsou postaveni před soud.

Frankfurter Rundschau komentuje: My, kteří žijeme v zemi, kde byly páleny knihy nežádoucích autorů a v níž bylo významným malířům zakázáno malovat, se nemůžeme vyhnout srovnání. To, co se děje v Moskvě, jsou přibližně tytéž metody, jichž používali nacisté proti umělcům, jejichž dílům nerozuměli a která nevyžadovala oficiálně požadovaný optimismus. Pablo Picasso, velký španělský malíř, sympatizoval s komunismem. Kdyby byl sovětským občanem, byly by jeho obrazy a kresby pravděpodobně zničeny týmiž barbary. Ostatně také ústřední orgán komunistické strany Francie, L'Humanité, přinesl přehled zpráv o likvidaci výstavy nekonformních sovětských malířů na okraji Moskvy. I L'Humanité, na základě zpráv západních tiskových kanceláří, zaznamenala, že k zničení obrazů bylo použito stříkaček a jiného vybavení, jež spadá do kompetence městského úřadu výstavby cest a že dva malíři byli uvězněni.

MZ

3 x víc psacích strojů

Ve Vyškově na Moravě byl otevřen nový výrobní objekt z první etapy výstavby odštěpného závodu podniku Zbrojovka Brno, určený k výrobě mechanických a elektrických přenosných psacích strojů. Rozšířená výrobní kapacita má zvýšit výrobu třikrát a umožnit tak uspokojení domácího trhu,

chce navštívit často desítky až stovky kilometrů. Předpokládá, že letos navštíví Izrael 750.000 cizinců. Loni přijelo do Izraele 661.500 zahraničních turistů, kdežto v roce předcházejícím 727.500. Loni jich bylo v Izraeli očekáváno třičtvrtě milionu — avšak válka jich takřka sto tisíc od cesty do Izraele odradila.

Rovněž ostatní statistiky izraelského ministerstva pro cizinecký ruch jsou zajímavé a svědčí o lepších vyhlídkách do budoucnosti. V zemi je k dispozici dvacet tisíc hotelových pokojů, z nichž je 85 procent obsazeno. O letošních velikonočních návštěvích Svatou zemi 45 tisíc poutníků, tedy asi o tři tisíce více, nežli ve stejnou dobu minulého roku. Izraelské mini-

sterstvo pro cizinecký ruch zaměřilo svou propagaci Izraele na turisty nežidovské.

V příštím roce jich má být 40% z celkové počtu zahraničních hostů. Papež Pavel VI. vyhlásil rok 1975 milostivým létem, kdy se v Izraeli očekává větší počet křesťanských poutníků, než v kterýchkoliv předcházejících letech. Kromě památných biblických míst mohou návštěvníci Izraele shlédnout okupovaná arabská území, přístupná všem cizím návštěvníkům. Výjimkou a to ještě dočasnou, je Golanská vysočina, jež je uzavřena civilistům a turistům. V oblasti Sinaje se mohou turisté zcela volně pohybovat až do Sharm El Shekhu, v jižním cípu tohoto pisečného poloostrova.

VÁŽNÉ VAROVÁNÍ

Uvolňování napětí se Sovětským svazem čitelně oslabuje Západ. Má-li západní civilizace přežít, musí Západ znovu nabýt svého smyslu pro skutečnost. Tak varovali svobodný svět vědci a odborníci zvůněných jmen v článku, který otiskl časopis pro studie o vztazích mezi Východem a Západem "Survey", vydávaný Mezinárodním sdružením pro kulturní svobodu a Stanfordskou univerzitou v Kalifornii. Jsou to Leopold Labedz, autor knihy "Rusko po Chruščovovi", který stat' rovněž redigoval, dále Robert Conquest, Brian Crosier, John Erickson, Joseph Godson, Gregory Grossman, Bernhard Lewis, Richard Pipes, Leonard Shapiro, Edward Shils a P. J. Vatikiotis. Uvolňování napětí, důtklivě připomínají autoři článku, nesmí spočívat na ilusích a nebude opravdové — dokud mírové soužití bude sovětským vůdcům znamenat jen lepomluvu pro konflikt, vedený všemi prostředky s výjimkou války. Signálem přechodu k pravému zmírňování napětí by bylo, kdyby Sověty upustily od ideologického boje proti Západu, zpomalily zbrojení, vzdaly se myšlenky vojenské převahy v druhém kole jednání o omezení strategických zbraní, uvolnily pohyb lidí, přestaly sabotovat úsilí o mír na Blízkém východě a posléze kdyby zastavily dodávky zbraní takzvaným partyzánským hnutím. Neučiní-li Sověty žádný z těchto kroků, zůstane jejich ujišťování o uvolňování napětí jen prázdnými slovy. Učiní-li však něco z toho třeba postupně — ukazovalo by to na vývoj ve správném směru.

Autoři článku dále uvedli, že moskevská linie kázat uvolňování napětí a zároveň zvyšovat sovětskou vojenskou moc, je průkazně pravým opakem linie americké. Ještě závažnější však podle nich je, že Sověty vidí v uvolňování napětí jen příležitost "spurtovat k nesporné vojenské převaze". Zmírňování napětí je pro Sověty výhodné i z hospodářského hlediska. Autoři článku zdůrazňují, že Sověty používají uvolňování napětí k tomu, aby překonaly relativní pokles hrubého národního produktu, vyčerpávání disponibilních pracovních sil, schodky v platební bilanci a neefektivnost v zemědělství i průmyslu. Citujeme z časopisu "Survey":

Upadek turismu do Izraele

Po loňské říjnové válce podstatně poklesla v Izraeli turistika. Představitelé izraelského cizineckého ruchu se od jara horlivě snaží pohnout zahraniční turisty k cestě do Izraele. Není to však snadné, neboť se jim postavila do cesty řada překážek, které jistě nepříznivě ovlivní jejich plány. Tak především podstatně stouply ceny životních potřeb, hotelových pokojů, benzínu atd. Není také naprostá jistota, klid a bezpečí. I když skončila válka — skutečný mír stále ještě není. Nadále trvá napětí. Za této situace je velmi obtížné

"Stěžejním ekonomickým cílem sovětského uvolňování napětí je získat velké dlouhodobé a nízké záročné úvěry na nákup techniky a zařízení, protřebyných k rozvoji nalezišť ropy, zemního plynu a jiných přírodních zdrojů". Taková pomoc od Západu by nejen zvýšila celkovou hospodářskou sílu Sovětského svazu, ale mohla by umožnit Moskvě vydávat na obranu částky v nevídaném rozsahu. Vyhledka na neutralizaci Evropy jako první krok k pofinštění Evropy nabývá na realitu, varují autoři americké statě. "Zatímco Sovětský svaz zaznamenává pozvolné, ale kumulativní politické zisky a stává se stále nebezpečnějším, Západ se hašteří. Uvolňování napětí jasně nepřineslo Západu úměrnou protihodnotu za ústupky, které už v této věci učinil."

zlákat turisty k návštěvě Izraele. Méně turistů znamená ovšem méně peněz nejen pro státní pokladnu, ale především pro obchodníky. Turistika by se mohla stát pro Izrael hlavním zdrojem příjmů a valut, nezbytných k ozdravení hospodářství, jež utrpělo značné ztráty ve válce. Pan Hanoeh Givton, generální ředitel v ministerstvu pro cizinecký ruch, je však optimista. Horvově přesvědčuje každého zájemce o cestu do Izraele, že se nemusí obávat pohraničních přestřelků — vzdálených od míst, která

PACKER

We need a dependable individual who would like to work in our shopping department. Your duties would be packing small machine parts in boxes and getting them ready for shipment. Our company offers excellent pay, good benefits and pleasant working conditions. CALL BOB McKINNEY AT 439-1150

R. J. Frisby MFG. CO.

150 CHASE AVE.,
ELK GROVE VILLAGE,
ILL.

An Equal Opportunity
Employer

SCREW MACHINE OPERATOR

Exp., to operate only 1 automatic feed, Cone-A-Matic 6 spindle machine. Must be able to make adjustment on tools and maintain machine, top wages and benefits. Call Mike Rosinia — 378-7800 Chicago, Illinois

Automatic Screw Machine

Set-up AND OPERATE
Multi and single spindle
LATHE OPERATORS

CENTERLESS OPERATORS
We need highly experienced & intelligent individuals who are capable of operating screw machines, lathe or centerless grinding machines. Our company offers excellent pay, good benefits and pleasant working conditions. CALL BOB McKINNEY AT 439-1150

R. J. Frisby MFG. CO.

1500 CHASE AVE.,
ELK GROVE VILLAGE,
ILL.

An Equal Opportunity
Employer

TOOL & DIE MAKER

Light weight work Brooklyn Buckle MFG. Excellent opportunity for qualified mechanic. Top salary, Holidays, Fringes, Steady work, overtime. Write or Call Rue Bro, 1002 Grand St, Brooklyn N.Y. (212) ST-2-6885.

MAINTENANCE**MECHANIC —**

Fireman M/F Metuchen off Rt. 1. Factory machinery upkeep & repair, piping, electrical, lift trucks exp, helpful. Rate \$4.55. in Nov. \$4.82; w/fireman/w lic \$4.90. Nov. \$5.17. Small group. Benefits. OT. Call (201) 549-8900 Mr. Viechor, Division of Allied Chemical.

PRINTING
(Bindery Workers)

Exp. preferred on Meuller saddle stitcher, polar cutters and cleveland folders. Clean modern a/c plant, Exc. benefits.

TWIN CITY PRESS

10 Race St.
N. Plainfield, N. J.
(201) 756-4814

PRESSMAN

Experienced to operate Flexo-Press.
Apply at
PURITAN PACKAGING
236 Blackford Ave.,
Middlesex, N. J.
(201) 469-1366

PIPE WELDER, experienced, also electric wireman for panels Equipment Specialists. 648 W. First ave., Roselle, N.J.; (201) 241-7100.

ALL AROUND MACHINIST ALSO LENS POLISHERS**AND GRINDERS**

with Potential for

Advancement

Excellent benefits.

Near transportation.

For personal Interview Call:

FJW INDUSTRIES

259-8100 Hans Mack
215 E. Prospect Avenue
Mt Prospect, Illinois

ASSEMBLERS, ELECTRONICS

An Equal Opportunity Employer will train, steady work, holidays, vacations sick days.

UTEC

Universal Technology Inc.
29 Commerce Ct.
(off Ozone Ave.)
Verona N.J. (201) 857-0440
Public service buses 29, 114, 116.

AUTOMATIC Transmission builder, exp'd. Must have own tools. Good pay, 5 day week. Call: (201) 772-3182.

FOUNDRY GREY IRON**EXPERIENCED JOURNEYMAN****SQUEEZER FLOOR MOLDERS**

must be able to pass physical examination. Good wages. Fringe Benefits. Pension plan. Insurance package, incl. major medical and steady work.

Write or apply at:

KENT FOUNDRY CO.,
514 Butterworth S. W.
Grand Rapids, MI 49504

OPERATOR for highly automated packaging machines. Mechanical ability, experience in packaging, or related field required. Those not familiar with high production techniques need not apply. Call 201-992-3800 for appt.

MACHINIST — Full time or part time. Age no barrier. Small Shop. 2 yrs. exp. Benefits. Call until 6 P.M. 201-666-9772

MECHANIC—TRUCKS

Must know air brakes & hydraulic truck systems. Must have own tools. Call (201) 248-0550. Ask for shop foreman.

INJECTION MOLDING**FOREMAN (M/W) —**

Or blow molding foreman. Experienced. Salary open. Full fringe benefits. Northern N.J. location. Easy access. Call Dave Shandolow (201) 843-7141.

MAINT. MECHANIC

N. E. Bronx chemical mfg plant requires individual expd in industrial equipment, boilers, pumps, pipe-fitting & welding. Good salary & bnfts incl: Hosp, Major Medical & Dental. Mr. Er-langer (212) 324-7550.

SEWING MACHINE OPERATORS

— Experienced, high salary, steady work.

ALPINE HANDBAGS

130-8th st., Passaic, N. J.
Call (201) 473-0358.

FITTER

FULL OR PART TIME
position for experienced fitter for Sales Floor Work.

Apply in person or

call after 12 Noon

WM. A. LEWIS
Hillside Shopping Center
449-8800

or

Winston Plaza
Shopping Center
Melrose Pk., Ill.
681-1130

WELDER — Fitter, jobbing shop or conveyor experience preferred. Able to set up own work. 725 Fairfield ave., Kenilworth, N.J. (201) 245-9335.

MARRIOTT CORPORATION

Full time P. M. shift help wanted. Waitresses M/W, Grill Cocks, Cashiers, Dish washers. Full benefits. Call between 9 & 11 a.m. or 2 to 4 p.m. (201) 254-4225, Equal Opportunity Employer.

WELDER — Fitter, jobbing shop or conveyor experience preferred. Able to set up own work. 725 Fairfield ave., Kenilworth, N.J. 245-9335.

MAINTENANCE

New apt. house, centrally located, some mechanical aptitude couple preferred, good starting salary, plus 2 bedroom apt. with utilities. Call (518) 465-2293.

MILLING MACHINE OPERATOR

Expd. Must be able to setup. Swing shift.

T. SHRIVER & CO.
850 Hamilton St.
Harrison, N. J.
(201) 484-2500

ČESKOBRATRSKY PRESBYTERNÍ SBOR MISTRA**JANA HUSA**

During the summer months, the Jan Hus Church will worship with the Church of the Epiphany, East 74th Street and York Avenue at 10:30 Sunday mornings.

Czech Bible Hour is discontinued until Fall.

The Senior Citizen's Club has a full schedule of summer activities including weekly bus trips. For information, telephone BU 8-6743.

SLITTER OPERATOR

Cameron heavy web experience desired. Will train with allied exper. Top rate, union shop, all benefits. SUPERIOR TAPE CORP. (201) 489-2011.

SHAPER OPERATOR

Expd. Must be able to setup. Swing shift.

T. SHRIVER & CO.
850 Hamilton St.
Harrison N. J.
(201) 484-2500

R.N.

Full Time 11 to 7 a.m.

L.P.N.

7 to 3 p.m. Full time
Top wage scale with benefits.
Modern nursing home in
Wayne, N. J.
(201) 345-0555.

BE YOUR OWN SUPERVISOR

Tool maker or machinist, excellent opportunity with project developments. Must be imaginative and mechanically creative. Salary to match talent. Holidays, Fringes, Steady work. Write or Call Rue Bro, 1002 Grand St, Brooklyn N.Y. (212) ST-2-6885.

COOK

Needed for

CATHOLIC RECTORY
(Chicago North Side)
LIVE IN

Insurance and Pension Plan
References required

CALL 271-0309

Chicago, Illinois

AUTO BODY MAN/ W —

Wanted for quality jobs.
Experienced —

(201) 278-3542

MAINTENANCE MECHANIC —

all around maint. Mechanic with elec. exper. Good starting pay. Good fringe benefits. Call Mr. R. Mathera — Chemical Div. 1251 W. 46th St. 927-3000, ext. 340. Chicago, Illinois

LPN — 3:30-11:30 p.m. shift, 3 weekends per month. Dolly Mount Nursing Home, 20 Valley Rd., Clifton, N. J. (201) 525-7677.

MACHINIST DYE SETTER —

Experienced. Apply in person, Patent Clasp, 22 E. Lafayette St, Hackensack N.J. (201) 342-4576.

LATHE OPERATORS —

1 yr. minimum experience, company benefits and overtime. Apply in person, Paul L. Kuzmich Mfg. Co., 271 Grove Ave., Verona, N. J. (201) 239-4600.

MAINTENANCE MAN

General factory maintenance. Knowledge of machinery and electric repairs. Steady position. Benefits. Apply 8:30 AM to 12:30 PM. General Mirror Corp, 481 East 19th St, Paterson N. J. (201) 742-8286.

JOB OPPORTUNITIES

Several immediate openings in plastic and woodworking plant. Experience preferred, but not required. Starting rate \$2.40 per hr. and up depending on experience.

Apply in person

COLT INDUSTRIES

J. SCOTT OPERATION
81 Sherman Pl., Garfield N.J.
(201) 340-0550

MACHINE OPERATORS —

Paper slitting, night shift. Need experienced slitter operators for Dusenbery type shear cutter. Excellent pay, full family benefits. Call 201-297-6300 P. Robine for appointment.

Naše knihy v exilu

Knihy vlastní edice a všech exilových nakladatelství do celého světa zasílá

LITERÁRNÍ KLUB

K.J. Krušina, Fack, S-126 08
Hägersten 8, Sweden. Europe.
Napište si o prospekt

TOOL & DIE MAKERS

1st & 2nd Class, Good oppty in expanding company. Overtime, steady, benefits.

DYNACRAFTERS

Brooklyn N. Y.
(212) 237-0888

MAINTENANCE-HELPER

Durey-Libby Edible Nuts Inc.
100 Industrial Rd, Carlstadt
N. J. (201) 939-2775.

PRESSERS & OPERATORS

— Steady work. All benefits. Mens Jackets, No. 3 bus to door call (201) 777-4213.

GENERAL MACHINE SHOP HELP

for small manufacturing firm. Will be required to make local truck deliveries & pickups. Full time, Call (201) 469-7373.

MEN OR WOMEN.

Full or Part time, Warehouse Help. Light order picking. Call 595-8500 ask for Don. G. G. DRUG CO., 759 Industrial Ave., Bensenville, Ill.

BUTCHER for store, Friday and Saturday. Pam AM Provisions, 29 E. Price st., Linden; N. J. (201) 925-2892.

I AM INTERESTED in the art works of **ALFONS M. MUCHA**, the Czech artist. If you have any of his works for sale — paintings, post cards, posters etc. — please call (201) 871-3691 Saturday or Sunday, weekdays after 6 PM. or write c/o this paper.

Staňte se i Vy členy *Seznamovacího centra*, které pro Vás v době kratší či delší (ve spolupráci s Vámi) najde vhodného partnera. V tomto hledání, v této službě — sblížíme lidi z různých měst, států i kontinentů. Pište si o členské podmínky na *Seznamovací centrum*, P.O. Box 1067, Glendale Hgts, Ill. 60137, USA Na téže adrese obdržíte nový seznam knih pouze za poštovné. (Detektiv, dobrodruž, romány, nauč. — všechny žánry).

EASY WAY AUTO DRIVING SCHOOL, Inc.

35-12 Broadway, Astoria, NY 11103 • Tel.: (212) 932-2525 •

Můžeme vám pomoci k řidičskému průkazu, i když neumíte číst anglicky.